

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Oslo, 2016.03.01

Deres ref.: **12/3332**
Vår ref.: **2015/1545**

Svar til høring om forslag til forskrift om tradisjonell kunnskap knyttet til genetisk materiale

Patentstyret viser til høringsbrev med vedlegg av 30. november 2015. Patentstyret har enkelte kommentarer til §§ 2, 3 og 4 i forskriftsutkastet, og vil begrense sitt svar til omtale av disse bestemmelsene.

Merknader til utkastet § 2 *Krav om samtykke ved andres tilgang til og utnyttelse av tradisjonell kunnskap knyttet til genetisk materiale.*

Bestemmelsen oppstiller et krav til samtykke ved bruk av tradisjonell kunnskap knyttet til genetisk materiale «fra kilder som kun har til hensikt å identifisere eller kartlegge tradisjonell kunnskap». I merknadene til bestemmelsen framgår at hensikten med kartleggingen eller identifiseringen avgjør om kunnskapen er omfattet av kravet til samtykke. Er hensikten å gjøre kunnskapen alminnelig tilgjengelig, kreves ikke samtykke.

Bestemmelsen legger opp til kompliserte bevissspørsmål, og vil slik Patentstyret ser det bli vanskelig å håndheve. Skal det oppstilles et krav for brukeren av kunnskapen formidlet i en kilde om å undersøke hensikten med identifikasjonen av tradisjonell kunnskap? Hva om det ikke fremgår at det dreier seg om tradisjonell kunnskap? Dette synes å henge dårlig sammen med at «parallellutviklet kunnskap» ikke omfattes av samtykkekravet, det vil si at en aktør som utvikler kunnskap om et tema uten å være kjent med at det finnes tradisjonell kunnskap om temaet, fritt kan bruke kunnskapen, jf. merknadene til § 1, høringsnotatet pkt. 5.1 siste avsnitt.

Merknader til § 3 *Unntak fra kravet om samtykke.*

I forslaget § 3 c) oppstilles det unntak fra samtykkekravet der den tradisjonelle kunnskapen knyttet til genetisk materiale «utnyttes ved forskning eller eksperiment på kunnskapen og der formålet er å bekrefte eller avkrefte kunnskapens virkning.» I merknadene til bestemmelsen heter det at dersom forskningen har et annet formål, bl.a. publisering, kommer unntaket ikke til anvendelse. Bestemmelsen ligner «eksperimentunntaket» i patentloven § 3 tredje ledd nr. 3. Patentlovens

eksperimentunntak er imidlertid videre utformet og kan også omfatte kommersiell forskning. Patentstyret vil påpeke at retten til fri forskning omfatter retten til å publisere sine forskningsresultater, og at forskningsunntaket slik det er utformet i forskriftsutkastet vil kunne være i strid med dette. Patentstyrets oppfatning er at en videre definisjon av eksperimentunntaket er hensiktsmessig, og at det er nærliggende å benytte patentlovens definisjon. Det vil også være en fordel for brukerne å kunne forholde seg til et forskningsunntak som defineres likt i ulike regelverk.

Videre er Patentstyrets oppfatning er at unntaket i forskriften § 3 d) fra samtykkekravet for bruk av tradisjonell kunnskap som er alminnelig kjent er for snevert utformet.

I forslaget § 3 d) gjøres det unntak fra samtykkekravet der den tradisjonelle kunnskapen har vært «alminnelig kjent» over en «rimelig tidsperiode». I merknadene til bestemmelsen fremgår at det ikke er nok at «kunnskapen legges ut på internett en gang og blir liggende der tilgjengelig, men i praksis uoppdaget for de aller fleste utenfor urfolket eller lokalsamfunnet.» Forskriftens avgrensning av «alminnelig kjent» kunnskap samsvarer ikke med definisjonen av alminnelig kjent materiale i patentloven. I § 2 annet ledd første punktum heter det: «Som kjent anses alt som er blitt alment tilgjengelig, enten dette er skjedd ved skrift, foredrag, utnyttelse eller på annen måte.» En publisering på internett vil anses som allmenn tilgjengeliggjøring. I patentretten er det avgjørende om opplysningene har vært allment tilgjengelige, ikke hvordan kunnskapen er blitt gjort tilgjengelig.

Patentstyret mener det ville vært hensiktsmessig med en videre definisjon av «alminnelig kjent» materiale i forskriften enn den som foreslås, og at det vil være en fordel for brukere å benytte patentlovens innarbeidede definisjon.

Merknader til § 4 *Rekkevidden av samtykke og vilkår for bruk.*

Av utkastet § 4 tredje ledd framgår at den som bruker tradisjonell kunnskap skal «anerkjenne...vedkommende urfolk eller lokalsamfunn». Av merknadene til bestemmelsen framgår at det siktes til at brukeren skal oppgi opprinnelsen til kunnskapen. Patentstyret mener at man på norsk ikke burde bruke betegnelsen «anerkjenne» om forpliktelsen til å oppgi kilden. I stedet foreslår vi å bruke «navngi» om dette kravet, jf. kravet til å navngi opphavsmannen i åndsverkloven § 3 første ledd.

For øvrig har vi ingen bemerkninger til forskriftsutkastet.

Med vennlig hilsen

Karine L. Aigner

Seniorrådgiver, Juridisk og internasjonal stab
Dir.tlf. 95233297